

Motion till riksdagen 2022/23:1446

av **Aida Birinxhiku (S)**

Utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka tillträdesrätten för regionala skyddsombud och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Varje dag drabbas arbetstagare av skador, olyckor eller sjukdomar som har sin grund i en dålig arbetsmiljö. Under föregående år ökade antalet anmälda arbetsplatsolyckor dramatiskt. Totalt anmäldes cirka 39 000 arbetsplatsolyckor och 44 dödsolyckor under 2021 (Arbetsmiljöverkets statistik). Det är uppenbart att arbetet för att skapa säkra och trygga arbetsplatser är långt ifrån färdigt.

Alla har rätt till en trygg och säker arbetsmiljö, oavsett arbetsplatsens storlek. En god samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare är en förutsättning för ett fungerande arbetsmiljöarbete. Inom ramen för det gemensamma arbetsmiljöansvaret fyller regionala skyddsombud en grundläggande funktion. Regionala skyddsombud utses av de fackliga organisationerna och företräder arbetstagare på arbetsplatser där lokala skyddsombud saknas, oavsett om arbetstagarna är medlemmar i facket eller inte. De regionala skyddsombuden är en viktig resurs för att dels bevaka att arbetsgivare lever upp till de krav som finns inom arbetsmiljöområdet, dels skapa ett aktivt arbetsmiljöarbete i små och medelstora företag. Särskilt viktiga är de regionala skyddsombuden på mindre arbetsplatser där det saknas en egen skyddskommitté.

Utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden innebär att allt fler arbetstagare i dag jobbar på en arbetsplats där det saknas skyddsombud. Det finns exempelvis arbetsplatser där enbart utstationerad arbetskraft jobbar och där det saknas kunskap om svenska arbetsmiljöregler såväl som samverkan mellan företagsledning och fackliga skyddsombud. Det riskerar att leda till omfattande brister i arbetsmiljöarbetet och därmed även en ökad risk för ohälsa, olyckor och i värsta fall dödsolyckor (SOU

2017:24). Därför är det viktigt att regionala skyddsombud ges tillträde till fler arbetsplatser.

Enligt nuvarande regler får regionala skyddsombud endast besöka arbetsplatser där det finns minst en medlem i det regionala skyddsombudets fackliga organisation. Den ökade rörligheten på arbetsmarknaden och minskade fackliga organisationsgraden tyder dock på att denna ordning behöver förändras. Den nuvarande ordningen innebär att de regionala skyddsombuden inte har rätt att besöka de arbetsplatser där de troligtvis behövs som mest. De regionala skyddsombuden bör följaktligen även ges tillträde till arbetsplatser där egna fackmedlemmar saknas.

Frågan om de regionala skyddsombudens tillträdesrätt har utretts av tre statliga utredningar. Samtliga utredningar har konstaterat att de regionala skyddsombuden utför ett viktigt arbete och lämnat förslag om en utökad tillträdesrätt (SOU 2007:43, SOU 2017:24 och SOU 2022:47). Den tidigare socialdemokratiska regeringen valde att gå vidare med ett av förslagen i propositionen ”Utvidgad tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden” (prop. 2019/20:135). Förslaget röstades emellertid ner i riksdagen.

De högerkonservativa partierna har genomgående stoppat Socialdemokraternas förslag om att utöka befogenheterna för de regionala skyddsombuden. Sverigedemokraterna och de borgerliga partierna vill avskaffa det välfungerande systemet med regionala skyddsombud för att ersätta det med statliga arbetsmiljörådgivare. De vill dessutom frikoppla skyddsombudsverksamheterna från de fackliga organisationerna, vilket skulle försämra skyddsarbetet på ett påtagligt sätt.

Sammanfattningsvis måste de regionala skyddsombudens arbete förstärkas, inte försämrats. En utökad tillträdesrätt är en förutsättning för en bättre arbetsmiljö på de arbetsplatser som bäst behöver det. Det finns således inte längre några skäl att vänta med ett beslut om utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud.

Aida Birinxhiku (S)